

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Jordbruksverket föreslår i en rapport till regeringen att till år 2010 ska 15 % av jordbruksmarken, 10 % av antalet mjölkkor, ungnöt, lamm och värphöns samt 1 % av produktionen av griskött och matfågel finnas i certifierad ekologisk produktion. Beslut är i skrivande stund (juni 2005) inte antaget i frågan, men förväntas antas av regeringen under hösten. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlöslig handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. I Sverige finns ett godkänt kontrollorgan, KRAV. KRAV är godkänd av Jordbruksverket och Livsmedelsverket att utföra kontroll av ekologisk produktion. Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU: s logotyp för ekologiska produkter. EU: s logotyp är inte vanligt förekommande i Sverige.

KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling) ställer sinsemellan något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs

inte bara frånvaro av kemiska bekämpningsmedel och lättlöslig handelsgödsel utan även att biodynamiska preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats säljs som konventionellt odlade.

Ekologiskt odlade arealer

Ekologiskt odlade arealer finns redovisade med två definitioner. I tabellerna från KRAV redovisas certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. I övriga tabeller är det i stället arealer där man sökt miljöstödd för ekologiska produktionsformer, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.1–11.6** återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2004 var drygt 179 000 hektar, vilket är något mindre jämfört med föregående år.

De högsta andelarna redovisas för Västmanlands, Södermanlands och Uppsala län. Den lägsta andelen har Norrbottens och Västertbottens län där endast 2,0 resp. 2,3 % av åkerarealen i dessa båda län är KRAV-kontrollerad ekologisk areal. Genomsnittet för landet är 6,7 %. Andelen KRAV-kontrollerad ekologisk areal har stangerat de senaste åren.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Av denna areal upptas 37 % av "Vall på åker", nästan 29 % av "Spannmål" och knappt 19 % av "Betesmark, ej åker".

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2004 till 3 138 jordbrukare varav 572 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. gårdar med både ekologisk och konventionell odling. Anslutningen har tidigare ökat kontinuerligt men antalet odlare har nu minskat gentemot föregående år. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Den KRAV-kontrollerade arealen ligger på ungefär samma nivå som året innan, drygt 200 000 hektar. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar "Betesmark (ej åker)" (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se "Om statistiken"). Arealen "Betesmark, ej åker" uppgick år 2004 till ca 39 000 hektar (**tabell 11.2**).

I **tabell 11.7–11.13** redovisas arealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totala arealen med miljöstödd för ekologisk produktion var år 2004 på 462 000 hektar.

I **tabell 11.7** redovisas spannmålsarealer med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen med drygt 35 000 hektar. Vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling odlas på drygt 22 000 hektar medan höstvetete odlas på drygt 14 000 hektar. I Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder odlas de största arealerna med ekologiskt odlad spannmål.

I **tabell 11.8** redovisas den ekologiska oljevästarealen med miljöstödd. Odling av höstraps har störst omfattning med 1 240 hektar. Vårrys odlas på 1 170 hektar, vårraps på knappt 500 hektar medan odlingen av höstrybs är begränsad till ca 170 hektar.

I **tabell 11.9** redovisas arealer med miljöstödd för potatis och ärtor. De uppgick år 2004 till knappt 1 000 hektar matpotatis och drygt 6 200 hektar ärtor.

I **tabell 11.10** redovisas beräknad slåttervallsareal med miljöstödd. Arealen uppgick år 2004 till knappt 221 000 hektar. Om vallen enbart använts som betesvall har arealerna reducerats för detta i samband med beräkning av

skörden. De redovisade arealerna i tabell 11.10 är därför inte desamma som lantbrukarna sökt stöd för där även betesvall ingår.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.10** redovisas skörd av slåttervall från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totalt inbärgade skörden för 2004 var ca 0,8 miljoner ton, fördelat på första skörd 0,6 miljoner ton och återväxtskörd 0,2 miljoner ton. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till runt 3 600 kg per hektar.

I **tabell 11.11–11.13** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.11** redovisas skörd per hektar för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskördar hade höstvetete och rågvete med ca 3 700 kg per hektar på riksnivå. Höstråg nådde upp till 3 100 kg per hektar medan vårvetete och bland-säd visade avkastningsnivåer på 3 000 respektive 2 800 kg per hektar.

Havre är den gröda som har den största omfattningen av den ekologiska spannmålsodlingen. Hektarskörden var 2 600 kg per hektar. Avkastningen för vårkorn var i samma storleksordning, ca 2 500 kg per hektar. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 25 och 40 % lägre än motsvarande ordinarie hektarskördar. Den bör då understrykas att de ordinarie hektarskördarna även innefattar skörd från den ekologiska odlingen.

I **tabell 11.12** redovisas totalskördar från arealer med miljöstödd från ekologisk produktion. Vid beräkning av total skörd används arealer som planerats att skördas som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskörden av höstvetete och vårvetete uppgick under 2004 till 52 800 respektive 30 200 ton. Störst totalskörd för både höst- och vårvetete uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för höstråg var 10 400 ton. Totalskörden för havre respektive vårkorn uppgick till 88 900 respektive 54 800 ton. Totalskörden

av rågvete och blandsäd har beräknats till 17 900 respektive 30 000 ton.

Av landets totala produktion av vårveve var 12 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel ca 10 %, för höstråg 8 % och för rågvete 7 %. Av den totala produktion av vårkorn och höstveve var 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av ärter uppgick under 2004 till 14 000 ton (**tabell 11.13**). Störst totalskörd uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 12 600 ton. För ärter var 16 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var omkring 2 % ekologiskt odlad. Produktionen avser grödor odlade på arealer med miljöstöd för ekologisk odling. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Arealen frukt, bär och grönsaker år 2004 var 765 hektar, vilket är en minskning med 9 % jämfört med föregående år. Morötter odlas på 122 hektar dvs. 16 % av den totala KRAV-kontrollerade frukt-, bär- och grönsaksarealen. Svarta vinbär är den näst största kulturen med drygt 90 hektar i odling. Odlingen av jordgubbar och lök uppgår till 43 resp. 34 hektar vardera, medan övriga kulturer har en odlingsareal som understiger 30 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade dramatiskt mellan 2001 och 2002 från 62 000 till 91 000 hektar. De senaste åren, 2003 och 2004 har dock arealen gått tillbaka något och ligger på drygt 80 000 hektar.

Den ekologiskt odlade arealen enligt trädgårdsinventeringen för 2002 redovisas i **tabell 11.14**. Arealen 2002 för ekologisk odling enligt denna undersökning var 964 hektar motsvarande 7,3 % av trädgårdsodlingen på friland och den ekologiskt odlade växthusytan var

62 000 kvm motsvarande 2 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan föregående år har bl.a. antalet suggor, mjölkkor och am-och dikor minskat. Den största procentuella ökningen står slaktkycklingar för, som ökat i antal med 113 % jämfört med föregående år.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

De första åren en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Dessa år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Konventionell odling

All odling som ej kan klassas som ekologisk kallas för konventionell odling.

Bete och slåtter (ej åker)

Betesmarker som ej är lämplig att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa marker benämns hos KRAV som permanenta beten

och redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Miljöstöd för ekologisk odling

Areal och växthusytor som omfattas av miljöstöd för ekologisk produktion utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelat på grödor och

produktion för dessa arealer redovisas i tabellerna 11.7–11.14

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Definitiva uppgifter om hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Tabell 11.1
KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2004

KRAV controlled arable land and total arable land

Område	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal, %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	6 656	84 417	7,9
Uppsala	15 107	149 264	10,1
Södermanlands	13 738	128 073	10,7
Östergötlands	14 939	208 251	7,2
Jönköpings	5 560	90 577	6,1
Kronobergs	2 678	50 325	5,3
Kalmar	4 487	125 947	3,6
Gotlands	7 485	86 093	8,7
Blekinge	1 234	32 268	3,8
Skåne	12 493	453 563	2,8
Hallands	6 830	113 010	6,0
Västra Götalands	43 146	474 277	9,1
Värmlands	9 340	108 665	8,6
Örebro	5 220	106 250	4,9
Västmanlands	13 838	122 687	11,3
Dalarnas	4 022	60 565	6,6
Gävleborgs	4 875	68 726	7,1
Västernorrlands	2 364	49 434	4,8
Jämtlands	3 085	41 562	7,4
Västerbottens	1 616	70 171	2,3
Norrbottens	729	36 517	2,0
<i>Hela riket</i>			
2004	179 443	2 660 643	6,7
2003	183 686	2 668 586	6,9
2002	183 539	2 679 941	6,8
2001	154 673	2 694 184	5,7

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2004, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

Område	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav					
		Spannmål	Ärtor och bönor	Oljeväxter exkl. lin ¹	Lin	Potatis och betor ²	Träda
<i>Län</i>							
Stockholms	7 894	2 107	86	64	0	7	556
Uppsala	17 232	6 080	641	54	16	26	1 742
Södermanlands	15 840	4 917	527	37	44	6	1 375
Östergötlands	18 133	5 201	767	80	0	34	1 287
Jönköpings	7 376	1 371	46	39	0	10	146
Kronobergs	4 073	606	0	21	0	3	42
Kalmar	7 802	1 199	147	0	0	41	198
Gotlands	10 240	1 938	185	95	32	201	271
Blekinge	1 682	267	25	34	0	49	137
Skåne	14 767	3 759	440	166	0	340	749
Hallands	7 526	2 292	402	147	11	39	482
Västra Götalands	46 929	15 100	3 157	896	64	114	3 480
Värmlands	9 541	2 544	429	274	14	64	877
Örebro	5 864	1 763	100	40	0	14	590
Västmanlands	14 023	5 860	900	44	0	5	1 934
Dalarnas	3 920	1 283	155	20	1	80	308
Gävleborgs	5 207	1 618	71	9	0	78	277
Västernorrlands	2 803	511	0	6	0	16	149
Jämtlands	3 436	598	0	0	0	23	57
Västerbottens	1 616	337	0	0	0	12	68
Norrbottnens	677	247	0	0	0	15	19
<i>Hela riket</i>							
2004	206 579	59 597	8 076	2 027	181	1 175	14 743
2003	207 488	59 743	7 505	1 519	158	1 462	14 382
2002	190 360	51 582	7 181	1 533	158	1 557	12 502
2001	161 698	42 193	5 138	1 258	211	1 441	10 609

1) Inkl. höstraps, höstrybs, vårrops och vårrybs.

2) Inkl. mat- och fabrikspotatis, socker- och foderbetor.

3) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

4) Inkl. rörfen, salix och poppel.

5) Inkl. bovete, spannmålsförsök, hirs, solros, oljeväxtförsök, vitsenap, sötlupiner, vicker, spånadsin, viltbete, skyddszoner, gröngödsling, våtmark, julgransodling m.m.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2 (forts.)

Område	Varav						
	Vall på åker	Betes- mark m.m. (ej åker) ³	Grön- foder och majs	Frukt och bär	Grön- saker och kryddor	Energi- skog m.m. ⁴	Övrig mark- använd- ning ⁵
<i>Län</i>							
Stockholms	3 298	1 605	1	10	20	2	96
Uppsala	5 058	3 196	30	4	15	53	272
Södermanlands	5 888	2 744	2	2	6	43	208
Östergötlands	5 945	4 476	8	9	23	40	214
Jönköpings	3 499	2 145	21	0	11	0	62
Kronobergs	1 888	1 465	10	2	3	0	12
Kalmar	2 522	3 621	20	5	15	0	22
Gotlands	4 164	3 172	37	3	72	0	41
Blekinge	627	518	0	7	11	0	2
Skåne	5 221	3 228	22	49	134	107	463
Hallands	2 889	1 077	38	6	52	0	65
Västra Götalands	16 048	7 159	35	22	64	40	655
Värmlands	4 491	673	54	1	34	12	55
Örebro	2 259	888	24	11	13	58	100
Västmanlands	3 340	1 444	4	18	7	28	401
Dalarnas	1 643	274	2	70	12	4	60
Gävleborgs	2 577	514	6	2	10	3	35
Västernorrlands	1 569	492	14	10	3	0	8
Jämtlands	2 262	450	14	0	8	0	9
Västerbottens	1 082	87	2	0	15	0	9
Norrbottnens	360	14	0	11	4	0	3
<i>Hela riket</i>							
2004	76 629	39 240	343	241	532	390	2 795
2003	78 450	39 396	486	233	611	355	2 688
2002	73 934	37 149	578	216	579	302	2 859
2001	64 508	32 069	1 025	205	573	286	2 110

Tabell 11.3**Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2004***Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings*

Område	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV God- känd	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	7 894	517	8 411	97	10	107
Uppsala	17 232	1 278	18 510	161	47	208
Södermanlands	15 840	797	16 637	142	29	171
Östergötlands	18 133	1 583	19 716	151	58	209
Jönköpings	7 376	501	7 877	106	5	111
Kronobergs	4 073	197	4 270	60	2	62
Kalmar	7 802	422	8 224	82	12	94
Gotlands	10 240	649	10 889	112	36	148
Blekinge	1 682	151	1 833	30	3	33
Skåne	14 767	1 212	15 979	185	64	249
Hallands	7 526	483	8 009	121	37	158
Västra Götalands	46 929	4 104	51 033	664	143	807
Värmlands	9 541	511	10 051	113	15	128
Örebro	5 864	318	6 182	97	17	114
Västmanlands	14 023	1 527	15 550	138	60	198
Dalarnas	3 920	421	4 341	61	11	72
Gävleborgs	5 207	201	5 408	100	10	110
Västernorrlands	2 803	146	2 949	45	7	52
Jämtlands	3 436	270	3 706	58	1	59
Västerbottens	1 616	111	1 726	33	1	34
Norrbottnens	677	66	743	10	4	14
<i>Hela riket</i>						
2004	206 579	15 465	222 044	2 566	572	3 138
2003	207 488	18 552	226 040	2 733	636	3 363
2002	190 360	35 205	225 565	2 839	706	3 545
2001	161 698	31 399	193 097	2 654	684	3 338

1) Helt omlagd = all mark på gården är KRAV-godkänd eller i karens.

2) Ej helt omlagd = någon del av gården brukas konventionellt.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.4

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2004, hektar

Areas of certain KRAV controlled horticultural plants

Område	Frukt, bär och grön- saker	Varav					Bär	Varav		Frukt	Varav Äpple
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Svarta vinbär		Jord- gubbar			
<i>Län</i>											
Stockholms	28,4	0,2	–	–	0,2	4,1	1,5	0,6	6,0	1,6	
Uppsala	18,6	–	0,7	–	–	2,4	0,1	–	1,3	0,5	
Södermanlands	8,2	0,1	0,3	–	0,2	2,1	–	0,3	0,3	0,3	
Östergötlands	31,3	4,6	8,8	0,5	0,8	7,1	0,1	4,3	1,5	–	
Jönköpings	11,6	–	–	–	–	0,1	–	–	–	–	
Kronobergs	5,2	0,3	–	–	0,3	1,8	–	0,1	–	–	
Kalmar	20,0	–	0,2	0,4	–	4,8	0,2	1,9	–	–	
Gotlands	74,6	9,3	27,6	3,2	–	1,2	0,1	0,8	1,4	0,7	
Blekinge	17,8	–	3,7	–	–	0,6	–	0,6	6,8	–	
Skåne	180,5	6,9	47,9	9,5	–	9,7	0,9	7,1	39,4	11,9	
Hallands	57,8	11,2	7,0	4,1	1,2	4,0	–	2,7	2,0	1,0	
Västra Götalands	83,1	0,7	7,1	9,0	20,1	17,7	1,8	10,1	3,9	1,2	
Värmlands	34,0	–	5,5	–	1,9	0,8	0,5	–	–	–	
Örebro	24,1	–	1,5	–	–	9,6	6,5	2,6	1,5	1,4	
Västmanlands	24,6	0,3	1,0	0,4	0,1	0,7	–	–	17,0	–	
Dalarnas	81,8	–	2,5	–	0,5	69,8	63,4	5,6	0,1	0,1	
Gävleborgs	11,9	–	5,0	0,4	0,4	1,6	–	1,2	–	–	
Västernorrlands	13,2	0,3	–	–	–	10,2	6,5	3,7	–	–	
Jämtlands	8,6	–	2,5	–	–	0,4	–	0,3	–	–	
Västerbottens	15,0	0,1	1,6	–	1,6	0,3	0,3	–	–	–	
Norrbottnens	14,9	–	0,1	–	–	10,7	9,9	0,8	–	–	
<i>Hela riket</i>											
2004	765,2	33,9	122,8	27,5	27,3	159,5	91,7	42,7	81,2	18,7	
2003	839,5	46,9	164,6	29,9	29,5	159,5	80,5	51,4	73,1	19,0	
2002	791,2	42,5	146,7	23,6	32,5	149,5	65,5	53,3	66,2	15,9	
2001	775,3	37,6	177,8	41,4	17,7	154,1	69,6	60,3	50,7	18,6	

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2004, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

Område	Tomat	Gurka	Sallad	Krydd- växter	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>						
Stockholms	2 986	1 211	821	330	3 336	8 684
Uppsala	1 510	689	22	200	830	3 251
Södermanlands	755	125	200	4 359	540	5 979
Östergötlands	1 182	4 411	–	700	982	7 275
Jönköpings	470	400	50	110	1 080	2 110
Kronobergs	385	50	50	29	124	638
Kalmar	680	200	100	103	680	1 763
Gotlands	3 738	390	–	30	1 560	5 718
Blekinge	–	380	–	–	–	380
Skåne	2 434	840	–	5 375	2 420	11 069
Hallands	430	1 395	400	50	1 440	3 715
Västra Götalands	4 791	1 559	860	6 845	3 641	17 696
Värmlands	821	392	120	–	1 244	2 577
Örebro	1 134	556	60	103	1 059	2 912
Västmanlands	225	50	–	50	265	590
Dalarnas	1 547	1 080	130	276	935	3 968
Gävleborgs	1 245	616	–	–	1 128	2 989
Västernorrlands	115	50	–	47	40	252
Jämtlands	305	50	–	250	870	1 475
Västerbottens	–	60	100	–	607	767
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2004	24 753	14 504	2 913	18 857	22 781	83 808
2003	23 903	15 271	4 678	16 241	22 588	82 681
2002	22 454	11 704	5 391	15 278	36 130	90 957
2001	15 149	7 808	3 879	12 845	22 270	61 951

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6**Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2004***Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjölkkor	Am- och dikor	Övriga nöt ¹	Får exkl. lamm ²	Lamm ³
<i>Län</i>					
Stockholms	901	502	1 683	827	1 234
Uppsala	1 595	714	3 745	771	694
Södermanlands	1 274	1 196	4 149	853	1 245
Östergötlands	1 716	979	3 872	1 211	1 956
Jönköpings	1 565	769	4 090	484	720
Kronobergs	590	680	2 002	463	755
Kalmar	745	608	2 328	1 023	1 365
Gotlands	804	425	2 057	2 142	3 423
Blekinge	201	189	610	228	346
Skåne	1 273	1 811	5 439	2 507	3 068
Hallands	1 270	463	2 913	325	527
Västra Götalands	5 141	2 878	12 531	2 805	4 218
Värmlands	808	705	2 532	351	507
Örebro	484	381	1 183	314	562
Västmanlands	901	459	2 046	491	677
Dalarnas	410	167	855	66	108
Gävleborgs	755	194	1 406	225	309
Västernorrlands	391	214	655	394	277
Jämtlands	718	97	1 340	233	121
Västerbottens	350	76	580	38	75
Norrbottens	–	35	65	89	166
<i>Hela riket</i>					
2004	21 892	13 542	56 081	15 840	22 353
2003	22 051	13 724	56 332	16 555	23 598
2002	21 533	13 468	55 208	16 063	24 762
2001	20 712	12 534	52 558	14 615	23 404
<i>Djur i karens</i>					
2004	1	674	816	..	250
2003	110	989	2 192	..	145 ⁴
2002	286	1 414	2 877	..	639 ⁴
2001	880	1 661	5 437	..	796 ⁴

1) Inkl. avelstjurar, kalvar, ungdjur, kalvar till vidareförädling o. stutar.

2) Inkl. mjölkfår, tackor o. baggar.

3) Inkl. lamm, vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

4) Exkl. vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

5) Galtar, smågrisar o. slaktsvin, för djur i karens enbart galtar o. slaktsvin.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin ⁵	Värp-höns	Slakt-kyck-lingar
<i>Län</i>				
Stockholms	2	40	8 455	–
Uppsala	145	3 113	7 440	–
Södermanlands	86	1 370	22 815	–
Östergötlands	98	1 506	107 230	–
Jönköpings	1	9	–	–
Kronobergs	15	301	12 000	–
Kalmar	61	805	14 025	–
Gotlands	–	24	11 609	–
Blekinge				
Skåne	112	3 706	43 697	45 915
Hallands	137	2 807	4 700	–
Västra Götalands	118	4 559	35 827	–
Värmlands	5	1 500	23 900	–
Örebro	72	11	24 250	–
Västmanlands	40	960	14 700	–
Dalarnas	–	–	2 600	–
Gävleborgs	6	50	8 850	–
Västernorrlands	–	–	3 100	–
Jämtlands	6	41	600	–
Västerbottens	24	441	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>				
2004	928	21 243	345 798	45 915
2003	1 044	20 939	323 620	21 600
2002	1 173	24 825	247 693	31 072
2001	1 229	26 436	186 102	17 920
<i>Djur i karens</i>				
2004	361	3	39	..
2003	67	3	3 520	..
2002	83	18	8 399	..
2001	109	5	5 881	..

Tabell 11.7**Spannmål 2004. Arealer med ekologisk odling¹***Cereals. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar							
	Höst-vete	Vår-vete	Råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	350	820	330	–	750	530	310	330
Gmb	630	530	500	30	2 100	1 180	600	1 160
Gns	4 410	3 460	890	0	1 450	7 400	1 580	2 540
Ss	6 960	3 590	1 020	20	3 550	10 610	1 030	2 600
Gsk	1 180	710	340	20	3 480	7 990	1 130	4 260
Ssk	630	810	290	–	2 410	4 460	260	1 870
Nn	20	40	20	–	5 290	1 900	10	4 140
Nö	–	10	0	–	3 120	1 070	–	1 760
<i>Hela riket</i>								
2004	14 170	9 990	3 380	60	22 160	35 140	4 920	18 660
2003	14 270	8 660	2 660	90	21 100	34 020	4 220	17 960

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8**Oljeväxter 2004. Arealer med ekologisk odling¹***Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårtrybs	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	190	–	10	0	20
Gmb	120	70	0	60	70
Gns	800	200	10	180	190
Ss	20	130	120	620	140
Gsk	110	70	40	90	10
Ssk	0	10	0	180	20
Nn	0	–	–	40	–
Nö	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>					
2004	1 240	490	170	1 170	440
2003	780	410	80	620	500

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9**Potatis, ärter och åkerbönor 2004. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Potatoes, peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Matpotatis	Ärter	Åkerbönor
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	70	260	390
Gmb	200	420	30
Gns	100	1 980	2 370
Ss	60	2 500	560
Gsk	90	600	470
Ssk	130	450	80
Nn	220	10	10
Nö	70	–	–
<i>Hela riket</i>			
2004	970	6 220	3 910
2003	1 020	6 220	3 180

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstödd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10**Slättervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2004. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	21	4 470	8 000	1 800	8 400	1 890	16 500	3 690
Gmb	44	14 200	33 800	2 380	20 000	1 410	53 800	3 790
Gns	37	17 760	51 300	2 890	30 000	1 690	81 400	4 580
Ss	69	32 810	92 000	2 800	32 600	990	124 600	3 800
Gsk	103	67 320	167 500	2 490	70 800	1 050	238 300	3 540
Ssk	50	27 320	76 200	2 790	18 800	690	94 900	3 480
Nn	55	40 670	124 700	3 060	17 300	430	142 000	3 490
Nö	34	16 740	46 600	2 780	5 500	330	52 100	3 110
<i>Hela riket</i>								
2004	413	220 900	601 500	2 720	202 800	920	804 300	3 640
2003	405	220 230	629 400	2 860	336 500	1 530	965 900	4 390

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion vid företag med mer än 2 hektar åkermark.

2) Arealen slättervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 procent.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slättervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Spannmål 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 430	..	–	3 590	3 570
Gmb	3 280	2 700	2 580	..	2 960	3 150	3 530	3 000
Gns	3 720	3 100	3 330	–	3 070	2 660	4 020	3 150
Ss	3 830	3 010	2 950	–	2 900	2 630	3 930	2 910
Gsk	3 610	2 940	..	–	3 020	2 890	3 090	2 770
Ssk	..	2 950	..	–	1 890	1 800	..	2 880
Nn	–	–	2 400	2 570
Nö	–	–	–	–	1 700	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2004	3 740	3 040	3 100	..	2 540	2 600	3 670	2 820
2003	3 060	2 940	2 660	..	2 410	2 430	3 090	2 650

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Spannmål 2004. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	2 800	..	–	2 700	1 900
Gmb	2 000	1 400	1 300	..	5 900	3 400	2 100	2 000
Gns	16 400	10 600	2 900	..	4 200	19 300	6 300	5 000
Ss	26 600	10 800	3 000	..	10 000	27 400	4 000	5 500
Gsk	4 300	2 100	10 300	21 900	3 500	7 600
Ssk	..	2 400	..	–	4 500	8 000	..	4 500
Nn	–	–	12 400	4 700
Nö	–	–	–	–	5 300	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2004	52 800	30 200	10 400	..	54 800	88 900	17 900	30 000
2003	43 500	25 200	6 900	..	48 600	75 200	12 800	18 200

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.13

Potatis, ärter och åkerbönor 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹*Potatoes, peas and field beans. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Matpotatis		Ärter ^{2,3}		Åkerbönor ^{2,3}	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	15 490	3 100	2 740	1 000
Gns	17 330	1 800	2 480	4 800	2 490	5 900
Ss	2 560	6 300	2 250	1 200
Gsk	13 350	1 200	1 510	700
Ssk	10 950	1 500	1 440	600
Nn	11 480	2 600	–	..	–	..
Nö	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2004	13 040	12 600	2 360	14 000	2 420	9 400
2003	10 280	10 500	2 220	12 700	.. ⁴	.. ⁴

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

4) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.14**Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002***Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square meters greenhouse

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling, %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	7 629	2,70	24,5	13,40
Uppsala	2 363	10,20	12,5	19,70
Södermanlands	7 507	11,20	5,7	1,90
Östergötlands	2 118	1,60	64,4	11,10
Jönköpings	1 310	3,10	12,7	5,00
Kronobergs	440	1,10	7,5	6,20
Kalmar	200	0,50	54,0	6,70
Gotlands	3 456	6,40	77,3	12,00
Blekinge	400	0,40	23,6	4,00
Skåne	3 751	0,20	175,3	2,50
Hallands	3 340	1,60	102,3	15,70
Västra Götalands	17 294	6,80	141,3	16,20
Värmlands	2 015	5,00	25,0	22,40
Örebro	1 485	3,30	25,1	13,90
Västmanlands	600	0,80	16,9	24,80
Dalarnas	3 818	9,20	74,6	55,80
Gävleborgs	1 720	3,30	14,6	18,90
Västernorrlands	566	1,30	19,3	20,80
Jämtlands	930	5,40	27,3	25,60
Västerbottens	720	1,00	13,6	23,50
Norrbottnens	350	0,70	46,7	22,50
<i>Hela riket</i>				
2002	62 012	1,80	964,2	7,30
1999	101 749	3,10	640,4	5,20

Källa: Trädgårdsinventeringen 2003, Jordbruksverket.